

Diarienummer: 11US/0138

Utbildningsstyrelsen

Datum: 2012-10-04

Handläggare: Pia Andersen

proVarmdo

pia.andersen@varmdo.se

Utredning av proVarmdos skolororganisation med förslag på ny skolororganisation

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1. Inledning	6
Bakgrund	6
Syfte/uppdrag	7
Disposition	7
2. Nuvarande organisation och viktiga utgångspunkter	8
Nuvarande organisation	8
Viktiga utgångspunkter vid val av organisation	8
Pedagogiskt perspektiv	8
Elevunderlag och befolkningsprognos	9
Tillgång till personal och kartläggning av lärarbehörighet	9
Ekonomi	10
Kommunikationer och skolplacering	10
proVärmdös skolors nuläge	11
Pedagogiskt perspektiv: Skolinspektionens tillsyn 2011	11
Elevunderlag och befolkningsprognos	11
Personal	15
Ekonomi	16
3. Alternativ för Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet	18
Alternativ A	18
Förändringar av nuvarande organisation	19
Elevunderlag	19
Konsekvensbeskrivning	19
Verksamhet	19
Elever	20
Personal/medarbetare	20
Ekonomi	21
Alternativ B	22
Förändringar av nuvarande organisation	22
Konsekvensbeskrivning	23
Verksamhet	23
Elever	23
Personal/Medarbetare	24
Ekonomi	24
Alternativ C	25
Förändringar av nuvarande organisation	25
Konsekvensbeskrivning	26
Verksamhet	26
Elever	27
Personal/medarbetare	27
Ekonomi	28
Sammanfattande jämförelse	29
4. Alternativ för Skärgårdsskolans organisation	32
Särskilda avvägningar vid val av organisation för Skärgårdsskolan	32
Skärgårdsskolans utmaningar	32
Medborgardialog	33
Resultatet av medborgardialogen	33
proVärmdös analys av medborgardialogens förslag till lösningar	34
Alternativ A	34

Elevunderlag	34
Konsekvensbeskrivning	35
Verksamhet	35
Elever	35
Personal	35
Ekonomi	35
Alternativ B	35
Elevunderlag	36
Konsekvensbeskrivning	36
Verksamhet	36
Elever	36
Personal	37
Ekonomi	37
Alternativ C	37
Elevunderlag	38
Konsekvensbeskrivning	38
Verksamhet	38
Elever	38
Personal	38
Ekonomi	38
5. Förslag till ny organisation	40
Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet	40
Skärgårdsskolan	40
Beslutsinstanser	40
Genomförande och tidsplan	41
Förslag till beslut	41
Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet	41
Skärgårdsskolan	42
BILAGA 1: Utdrag ur skollagen	43
10 kap: Grundskola	43
Kommunens organisation av sin grundskola	43
Placering vid en skolenhet	43

Tabellförteckning

Tabell 1: Skolenheter och årskursfördelningar läsåret 2012/13	8
Tabell 2: Elevantal per skola sedan 2008. Källa: proCapita, Värmdö kommun	12
Tabell 3: Prognostiserat antal elever boende i Värmdö kommun efter stadieålder och geografiskt område 2012-2021. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun	14
Tabell 4: Antal elever från Värmdö kommun i fristående skolor läsåret 2011/12. Källa: Kundvals- och finansieringsavdelningen, Värmdö kommun	15
Tabell 5: Elevströmmar till och från kommunala skolor i Värmdö kommun sedan 2008. Källa: SCB	15
Tabell 6: Lärartäthet och andel lärare med pedagogisk utbildning sedan 2008. Källa: Skolverket	16
Tabell 7: Antal elever i proVarmdos grundskolor jämfört med byggnadsmässig kapacitet. Källa: proCapita, Värmdö kommun. Kapacitetsutredning 2008	17
Tabell 8: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ A jämfört med idag ...	18

Rapport

Tabell 9: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ A 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun, Kapacitetsutredning 2008	19
Tabell 10: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ A.....	21
Tabell 11: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ B jämfört med idag..	22
Tabell 12: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ B 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun, Kapacitetsutredning 2008	22
Tabell 13: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ B.....	24
Tabell 14: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ C jämfört med idag..	25
Tabell 15: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ B 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun, Kapacitetsutredning 2008	26
Tabell 16: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ C.....	28
Tabell 17: Sammanfattande jämförelse konsekvenser A, B, C	31
Tabell 18: Elevantal i Skärgårdsskolan 2012 fördelat per läsår	32
Tabell 19: Antal elever och skolplacering för Skärgårdsskolans upptagningsområde 2012/2013. Källa: ProCapita, Värmdö kommun	32

Figurförteckning

Figur 1: Befolkningsutveckling och prognos för Värmdö kommuns 6-åringar respektive 7-9-åringar. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun.....	13
Figur 2: Befolkningsutveckling och prognos för Värmdö kommuns 10-12-åringar respektive 13-15 och 16-18--åringar. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun.....	13

Sammanfattning

proVarmdo har fått i uppdrag av utbildningsstyrelsen att genomföra en utredning av skolororganisationen med förslag på ny organisation fr o m höstterminen 2013. Förslaget ska omfatta årskursfördelningen i proVarmdos grundskolor med hänsyn till nya nationella styrdokument och andra relevanta faktorer. Uppdraget redovisas i denna utredning, som beskriver tre alternativ för grundskolorna i Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet, och tre alternativ för Skärgårdsskolan. Utredningen förordar ett alternativ för respektive områdesindelning och föreslår följande förändringar från läsåret 2014/15 (se kapitel 5):

Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet:

1. Verksamheten på Munkmoraskolan F-3 upphör
2. Ekedalsskolan och Kvarnbergsskolan slås samman till en enhet omfattande årskurserna F-9
3. Hemmestaskolan F-5 och Hemmestaskolan 6-9 slås samman till en enhet omfattande årskurserna F-9
4. Verksamheten vid Kyrkskolan begränsas till att omfatta årskurserna F-3 från dagens F-5
5. Verksamheten vid Viks skola utökas till att omfatta årskurserna F-6 från dagens F-5

Samt följande förändring från läsåret 2013/2014:

Skärgårdsskolan:

1. Undervisningen för klasserna 7-9 vid Skärgårdsskolan upphör senast höstterminen 2013

1. Inledning

Bakgrund

proVarmdos skolor har idag en uppdelning i årskurserna F (förskoleklass)-3, F-5, 6-9 samt F-9. Skolan i Sverige styrs från och med 1 juli 2011 av nya styrdokument, både ny skollagstiftning och ny läroplan, som inriktar kursinnehåll och årskursindelningen på ett annat sätt. Det nya nationella styrsystemet talar för en skolstruktur där byte mellan skolor i första hand sker efter skolår 3 och 6.

LGR 11 beskriver en kursplansindelning i årskurs 1 till årskurs 3, årskurs 4 till årskurs 6 samt årskurs 7 till årskurs 9. Betyg sätts fr om höstterminen 2012 terminsvis med början i årskurs 6.

Nya skollagen har även skärpt kraven på behörighet för lärarna i skolan, med nya krav på ämnesbehörighet, årskursbehörighet och lärarlegitimation.

En kommun har rätt att själv välja hur den kommunala skolan ska organiseras, och av de nationella styrdokumenterna följer därför inte något krav på att skolorna organiseras i samma årskursindelningar. Däremot är det viktigt att skolan organiseras på ett sådant sätt att de nationella styrdokumentens krav kan uppfyllas, inklusive nya krav på lärarbehörighet.

För att utbildningen för eleverna skall bli organisatoriskt optimal för proVarmdos skolor vore det önskvärt att de årskursindelas på ett sådant sätt att de överensstämmer med styrdokumentens indelning. Samtidigt är val av skolorganisation en mycket stor fråga och det är därför viktigt att även titta på många andra faktorer vid val av skolorganisation.

Med anledning av detta gav utbildningsstyrelsen i juni 2011 (§63/2011) proVarmdo i uppdrag att med utgångspunkt i gällande lagar och förordningar utreda fördelar och nackdelar med alternativa årskursfördelningar för skolorganisationen.

proVarmdo redovisade en rapport för utbildningsstyrelsen i oktober 2011 (§92/2011).

Rapporten beskrev nuvarande organisation samt de alternativ till organisation som behöver utredas. Ett flertal förutsättningar som behövde vara uppfyllda för att möjliggöra en genomgripande utredning och analys av alternativen presenterades.

Utbildningsstyrelsen beslöt då att uppdra åt proVarmdo att i samverkan med kundvals- och finansieringsavdelningen genomföra en genomgripande utredning av skolorganisationen med förslag på ny skolorganisation att införas fr o m höstterminen 2013.

Utbildningsstyrelsen gav också proVarmdo i uppdrag att presentera en konsekvensanalys av en sammanslagning av rektorsområdena för Djurö skola och Skärgårdsskolan fr o m höstterminen 2012. En konsekvensanalys presenterades på utbildningsstyrelsens sammanträde i november 2011. Utbildningsstyrelsen beslöt då att inte genomföra någon förändring av Djurö skolas och Skärgårdsskolans organisation inför höstterminen 2012.

Syfte/uppdrag

Uppdraget från utbildningsstyrelsen omfattar en genomgripande utredning av skolororganisationen med förslag på ny skolororganisation för om höstterminen 2013. Uppdraget är givet mot bakgrund av nya nationella styrdokument med kravet att även ta hänsyn till andra relevanta konsekvenser av en förändrad skolororganisation.

Uppdraget omfattar även en översyn av Skärgårdsskolans organisation, särskilt med hänsyn till de nya kraven gällande lärarbehörighet, och Skärgårdsskolans möjligheter att uppfylla de nya krav som ställs på lärarkompetens.

Utredningen redovisas för utbildningsstyrelsen och ska ligga till grund för ett politiskt ställningstagande gällande eventuell ny årskursindelning och organisation av proVarmdos grundskoleenheter för om höstterminen 2013. Utbildningsstyrelsen har mandat att fatta beslut om en stor del av föreslagna förändringar, medan vissa principiella frågor kräver kommunfullmäktigebeslut, och vissa följdbeslut ligger inom finansieringsnämnden för utbildnings ansvarsområde.

Utredningen har upprättats i samverkan med alla relevanta delar av kommunens förvaltning. Framför allt har en kontinuerlig dialog förts med kundvals- och finansieringsavdelningen då vissa följdbeslut av en organisationsförändring kan behöva tas av finansieringsnämnden för utbildning.

Disposition

Utredningen inleds med en beskrivning av nuvarande organisation och verksamhet och viktiga utgångspunkter vid val av organisation. I kapitel tre beskrivs olika möjliga alternativ till ny organisation, liksom konsekvensbeskrivningar av dessa. Skärgårdsskolans organisation beskrivs separat i kapitel fyra.

I det femte och sista kapitlet presenteras proVarmdos förslag till beslut och följdbeslut som krävs för genomförandet.

2. Nuvarande organisation och viktiga utgångspunkter

Nuvarande organisation

proVarmdos skolor har idag en uppdelning i årskurserna F (förskoleklass)-3, F-5 samt 6-9 alternativt F-9. Skolornas enheter är indelade i fyra geografiska områden (se bilaga 2 för karta över skolornas geografiska områden och upptagningsområden). I Kvarnbergsskolan finns även förberedelseklasser och i vissa skolenheter finns även förskola i lokalerna eller i anslutning till skolbyggnaderna. Detta gäller Munkmoraskolan, Fågelvik, Kyrkskolan, Hemmesta F-5 och Skärgårdsskolan. Dessa skolors rektorer är även förskolechefer.

I kommunen finns även en grundsärskola placerad i Värmdölandet, men den ingår inte i denna översyn.

En renodlad anpassning till styrdokumentens stadiindelningar innebär att följande årskursindelningar är möjliga: F-9, F-6, 7-9, F-3, 4-6 och 4-9. Det skulle innebära att sex av proVarmdos skolors årskursfördelningar måste förändras (kursiva i Tabell 1).

I uppdraget ingår även att se över Skärgårdsskolans organisation (understruken i Tabell 1).

GEOGRAFISKT OMRÅDE	SKOLA OCH ÅRSKURSER
Gustavsberg	<i>Ekedalsskolan F-5</i> <i>Kvarnbergsskolan 6-9</i> <i>Munkmoraskolan F-3</i> <i>Ösbyskolan F-9</i>
Ingarö	<i>Brunns skola F-9</i> <i>Fågelviks skola F-3</i>
Värmdölandet	<i>Hemmestaskolan F-5</i> <i>Hemmestaskolan 6-9</i> <i>Kyrkskolan F-5</i> <i>Viks skola F-5</i> <i>Särskolan</i>
Djurö/Stavsnäs/Skärgård	<i>Djurö skola F-9</i> <u><i>Skärgårdsskolan F-9</i></u>

Tabell 1: Skolenheter och årskursfördelningar läsåret 2012/13

Viktiga utgångspunkter vid val av organisation

Pedagogiskt perspektiv

Läroplanen är uppbyggd så att det centrala innehållet och kunskapskraven redovisas i perspektiven årskurs 1-3, 4-6 och 7-9.

Ur ett pedagogiskt perspektiv är det viktigt att organisationen skapar förutsättningar att tillgodose Skollagens krav på lika tillgång till utbildning och likvärdig utbildning.

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt ... Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Ur Lgr 11

Det är också viktigt att förutsättningar finns att bedriva en utbildning som motsvarar kraven i de nationella och lokala styrdokument, vilket bl a innebär ett fokus på kärnuppdraget som är att främja lärande där den enskilde eleven stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

En annan viktig del av det pedagogiska arbetet och den likvärdiga utbildningen är rektors pedagogiska ledarskap. En rektor behöver finnas i verksamheten för att genom ett systematiskt kvalitetsarbete få kunskaper om elevernas individuella behov och se till att undervisningen kan förändras och styra resurserna. Geografi och skolenheters storlek är här av betydelse (en skolenhet omfattar enligt skollagen en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra). Ett ledarskap på distans och små enheter kan innebära begränsningar i rektors möjlighet till ett gott pedagogiskt ledarskap och flexibilitet i styrande av resurser utifrån elevers olika behov.

En effekt av Lgr 11 är att betyg fr o m höstterminen 2012 börjar sättas i årskurs 6. Årskurs 6 har 17 ämnen och minst 11 betyg, beroende på om rektor beslutar att slå ihop SO- och NO-ämnena till två blockbetyg eller inte. I årskurs 9 sätts betyg i alla 17 ämnen. Detta leder till en omfattande planering för hur undervisningen i varje ämne ska utformas så att varje enhet har behöriga ämneslärare i alla årskurser. Fr o m 2015 är det endast behöriga lärare med lärarlegitimation, som får undervisningsansvar och rätt till betygsättning. (Se avsnitt om lärarbehörighet). Beroende på skolorganisationens utformning kan därför vissa skolor behöva utforma ett nära samarbete för att garantera eleverna den undervisning de har rätt till. Detta kan t ex innebära att dela på lärartjänster och lokaler.

I fråga om lokaler ska alla elever i grundskolan ha tillgång till ett skolbibliotek. Undervisningen i skolans samtliga ämnen ska även ha tillgång till ändamålsenliga lokaler. Detta kan gälla NO-salar med tillhörande säkerhetsutrustning, hemkunskapssal och slöjdsalar.

Det pedagogiska perspektivet påverkar främst konsekvenser som beskrivs under perspektiven verksamhet och kund i konsekvensbeskrivningarna av alternativ i kapitel tre och fyra.

Elevunderlag och befolkningsprognos

Vid beslut om antal skolenheter och årskursfördelningar är det av stor vikt att ta hänsyn till prognoser för elevunderlag de närmaste åren utifrån befolkningsprognoser i olika ålderskategorier. Detta är av vikt för att kunna skapa en effektiv organisation i form av bl a lokalutnyttjande men också för att kunna göra en bedömning av arbetsmiljö för elever och personalbehov på skolor. Förväntade elevantal kommer att analyseras för de alternativ som tittas närmare på.

Elevunderlag och befolkningsprognos påverkar främst konsekvenser som beskrivs under perspektiven ekonomi och personal i konsekvensbeskrivningarna av alternativ i kapitel tre och fyra, men är även kopplat till verksamhet och kund.

Tillgång till personal och kartläggning av lärarbehörighet

Skollagen har skärpt kraven på behörighet för lärarna i skolan. Man måste därav både vara behörig i de ämnen och för de årskurser man undervisar. Fr o m 1 december 2013 måste man även ha lärarlegitimation för att kunna tillsvidareanställas.

Den nya lärarutbildningen som startade hösten 2011, utbildar lärare i grundskolan i tre nivåer: Grundlärare för förskoleklass till skolår 3, grundlärare för skolår 4 till 6 och ämneslärare för skolår 7 – 9. Behörighetsförordningen är uppbyggd kring samma struktur som den nya

lärarutbildningen, men lärare som har en äldre utbildning, kommer att bli behöriga utifrån den grundutbildning de genomgått. Detta innebär att det parallellt en tid framöver kommer att finnas lärare som genomgått olika former av lärarutbildningar, där behörigheten för årskurser ser olika ut. Varje enskild lärares behörighet fastslås av Skolverket i en individuell lärarlegitimation.

Enligt gällande skollag kommer betyg att sättas från och med skolår 6 från läsåret 2012/13. Med en skolstruktur som drar gränsen mellan skolår 6 och 7 kommer kravet på behöriga lärare med betygsättande kompetens att behövas på fler skolenheter.

1 juli 2015 upphör rätten för lärare som anställdes före 1 juli 2011 och som inte har legitimation att ytterst ansvara för den undervisning han/hon bedriver, samt att självständigt besluta om betyg.

Generellt innebär kraven att ju mindre en skola är desto svårare blir det att organisera den effektivt och med rätt lärarkompetens för alla elever. Större enheter och fler lärare ger ökade förutsättningar för tillgång till kompetens. Behörighetsfrågan är kopplad till organisation. För att uppfylla kraven för samtliga enheter kan lärare behöva byta arbetsplats eller resa mellan skolor. Att i stor utsträckning ha flera lärare som besöker mindre enheter för att uppfylla kraven kan vara negativt då lärare behöver samverka för att kunna utveckla elevens hela lärmiljö.

Tillgång till personal och kartläggning av lärarbehörighet påverkar främst konsekvenser som beskrivs under perspektiven verksamhet och personal i konsekvensbeskrivningarna av alternativ i kapitel tre och fyra.

Ekonomi

Det är av vikt att titta på ekonomisk effektivitet i form av effektivt lokalutnyttjande både vid val mellan alternativa organisationsformer och vid planering inom ett alternativ. Resurser för verksamheten är också viktigt för arbetet med likvärdiga förutsättningar. Anpassningar och förändringar av skolorganisationen bör ske med målet att lyckas med det pedagogiska uppdraget samtidigt som resurserna nyttjas optimalt. En organisation bör eftersträvas som öppnar upp för flexibla lösningar där rektor ges stort utrymme i sitt beslut om skolans organisation, baserat på lokaler, elev- och personalunderlag.

Ekonomi påverkar främst konsekvenser som beskrivs under perspektivet ekonomi i konsekvensbeskrivningarna av alternativ i kapitel tre och fyra.

Kommunikationer och skolplacering

Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt för eleverna. Ingen elev ska på grund av skolgången behöva bo utanför det egna hemmet, om inte förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Särskild vikt ska fästas vid elevens ålder vid denna bedömning. (Se Skollagen 10 kap 29§ ”Kommunens organisation av sin grundskola”).

En elev i grundskolan ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om detta medför att en annan elevs berättigade krav

på placering vid skola nära hemmet inte är möjlig, ska kommunen placera eleven vid en annan skola. (se Skollagen 10 kap 30 § ”Placering vid en skolenhet”)

En elevs grundplacering i grundskola utgår från vilken skolas upptagningsområde eleven bor i. Om förändringar sker i skolornas årskursfördelningar behöver därför en översyn av och eventuell förändring av upptagningsområden genomföras med hänsyn till skolors totala elevantal, placering nära hemmet och skolskjutsar.

Kommunikationer och skolplacering påverkar främst konsekvenser som beskrivs under perspektivet kund, men också ekonomi i konsekvensbeskrivningarna av alternativ i kapitel tre och fyra.

proVarmdos skolors nuläge

Pedagogiskt perspektiv: Skolinspektionens tillsyn 2011

Skolinspektionen framförde i sin tillsyn av Värmdö kommuns skolor kritik gällande likvärdigheten i Värmdö kommuns skolor då stora skillnader förekom mellan olika grundskolors kunskapsresultat. Att tillsäkra likvärdighet kräver ett systematiskt kvalitetsarbete.

De förbättringsområden som Skolinspektionen identifierat i sin tillsyn har lett till ett intensivt arbete främst för att utveckla huvudmannens uppföljning, utvärdering och analys, som Skolinspektionen identifierat som bristfälligt, samt andra åtgärder som alla ska leda till mer likvärdiga skolor och ge eleverna förutsättningar att nå målen. Skolorna har i detta arbete blivit utvecklade utifrån den egna organisationen. Strukturer i arbetslag har förändrats utifrån elevernas behov, rektorer har utökat sin närvaro i klassrummen och bland elever och lärare i verksamheten. Rutiner för uppföljning och resursfördelning har utvecklats utifrån de enskilda elevernas behov. Utifrån dessa har sedan flera skolor omorganiserat undervisningen, varierat lärartätheten på lektionerna, eller utökat mentors- eller handledartiden för eleverna.

Inom förbättringsområdet ledning och utveckling, har huvudmannen fortsatt arbetet med att kartlägga behörigheten i de olika verksamhetsformerna och utifrån detta planlagt kompetensutvecklande och fortbildande insatser. En satsning görs på vidareutbildning för rektorer och biträdande rektorer för att stärka det pedagogiska ledarskapet.

Vid val av organisation är det viktigt att åstadkomma skolenheter i lämplig storlek med årskursindelningar enligt Lgr 11. Detta för att ge förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer, genom bra sammanställningar, uppföljningar och analys av resultat, arbetssätt, kunskap om mål och anpassning av undervisning efter elevers behov. Det fortsatta utvecklingsarbetet behöver anpassas och utvecklas efter den nya organisationen.

Elevunderlag och befolkningsprognos

Elevantalet i proVarmdos skolor har minskat något under åren 2009-2011, för att 2012 åter öka och landa på 2008 års nivå (se tabell 2 nedan). Viks skola och Ekedalsskolan gjordes om från F-6 enheter till F-5 enheter från och med läsåret 2010/2011. Viks skola och Ekedalsskolan står för den största ökningen när hänsyn tas till att skolorna idag har en årskurs mindre än 2008. Elevantalet för Kvarnbergsskolan, Ösbyskolan, Hemmestaskolan F-5, Hemmestaskolan 6-9, Fågelviks skola, har också ökat medan elevantalet för Kyrkskolan F-5, Brunns skola, Djurö skola och Skärgårdsskolan har minskat.

ELEVANTAL PER SKOLA					
Läsår	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Munkmora F-3	84	63	56	94	103
Ekedalsskolan F-5	424	398	344	409	442
Kvarnberget 6-9	294	236	297	318	344
Ösbyskolan F-9	711	736	744	738	753
Hemmesta F-5	309	261	342	351	387
Hemmesta 6-9	478	450	402	400	401
Kyrkskolan F-5	136	123	115	115	108
Viks skola F-5	465	533	527	540	589
Fågelvik F-3	168	124	181	175	186
Brunns skola F-9	690	593	594	588	607
Djurö F-9	458	453	414	381	366
Skärgårdsskolan	75	63	66	61	60

Tabell 2: Elevantal per skola sedan 2008. Läsåret 2012/2013 avser elevantalet i september 2012. Källa: proCapita, Värmdö kommun

Den befolkningsprognos som finns upprättad för Värmdö kommun visar ett lågalternativ och ett högalternativ. Nedan redovisas en översikt av låg- och högalternativet i hela kommunen (figur 1 och 2), samt antal elever för lågalternativet i respektive geografiskt område (tabell 3). Skillnaden mellan alternativen visar att bedömningen av framtida elevunderlag är beroende av vilket av dessa alternativ som ligger närmast verkligheten. Detta är främst beroende av hur mycket som byggs där det idag finns planberedskap för byggnation.

För kommunen som helhet ser antalet 6-åringar (F-klass) ut att gå ner de närmaste två åren efter 2012 års topp för att sedan stabiliseras.

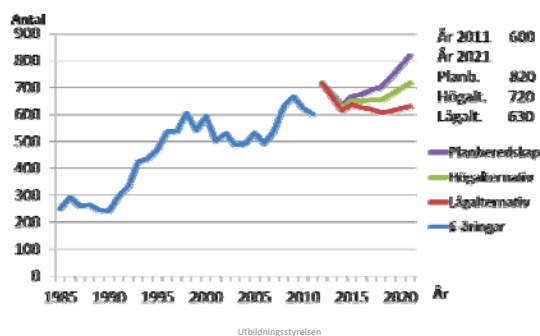
Antalet 7-9 åringar (åk 1-3) ser ut att öka fram till 2015, för att sedan minska. Värmdölandet ser ut att vara undantaget denna ökning, och har enligt prognosen en total minskning av antalet 7-9 åringar fram till 2021. Djurö/Stavsnäs/Skärgård upplever inte heller någon ökning förrän i slutet av prognostiden.

Antalet 10-12-åringar ser ut att öka fram till 2018 för att sedan minska något.

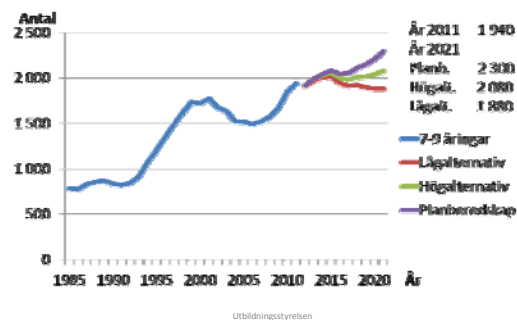
Antalet 13-15-åringar ser ut att sakta öka fram till 2015 för att öka kraftigare kring 2016 och sedan fortsätta att sakta öka.

Totalt sett innebär det en relativt stadig ökning av antalet elever i kommunen.

6-åringar

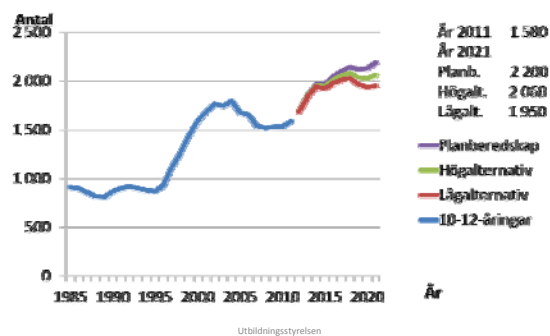

7-9 åringar

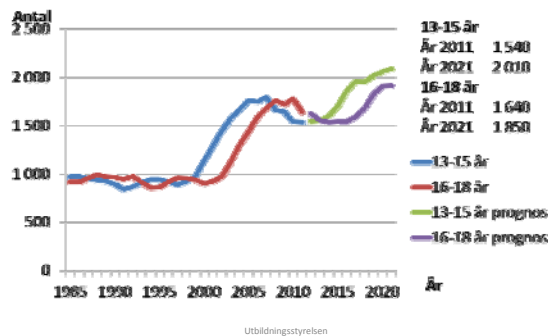

Figur 1: Befolkningsutveckling och prognos för Värmdö kommuns 6-åringar respektive 7-9-åringar. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun

10-12 åringar

13-15 och 16-18 åringar

Figur 2: Befolkningsutveckling och prognos för Värmdö kommuns 10-12-åringar respektive 13-15 och 16-18-åringar. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun.

GUSTAVSBERG LÅGALTERNATIVET											
Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6	204	237	253	211	242	229	222	213	215	217	219
7-9	666	660	679	704	707	715	695	702	678	666	662
10-12	552	585	637	679	679	697	719	723	729	714	723
13-15	532	567	563	576	607	653	691	691	710	732	735
Summ											
a	1954	2049	2132	2170	2235	2294	2327	2329	2332	2329	2339
INGARÖ LÅGALTERNATIVET											
Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6	116	147	119	127	107	122	125	123	125	129	132
7-9	369	360	391	384	398	361	365	367	382	385	387
10-12	322	329	354	366	359	389	386	401	371	374	377
13-15	310	310	303	311	320	344	358	356	384	384	394
Summ											
a	1117	1146	1167	1188	1184	1216	1234	1247	1262	1272	1290
VÄRMDÖLANDET LÅGALTERNATIVET											
Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6	233	261	229	215	230	213	218	212	211	213	214
7-9	710	711	709	723	708	679	662	666	650	647	642
10-12	533	597	668	707	706	707	718	703	676	661	664
13-15	514	490	508	531	587	651	682	682	686	695	682
Summ											
a	1990	2059	2114	2176	2231	2250	2280	2263	2223	2216	2202
DJURÖ/STAVSNÄS/SKÄRGÅRD LÅGALTERNATIVET											
Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6	43	66	60	57	51	57	52	56	57	59	60
7-9	175	164	172	172	185	172	169	165	170	171	177
10-12	167	161	176	176	168	175	176	187	174	173	170
13-15	175	166	160	167	162	176	179	172	178	180	189
Summ											
a	560	557	568	572	566	580	576	580	579	583	596

Tabell 3: Prognostiserat antal elever boende i Värmdö kommun efter stadiaålder och geografiskt område 2012-2021. Källa: Befolkningsprognos för Värmdö kommun 2012-2021, Värmdö kommun¹

En tillförlitlig prognos för elevantal i proVarmdos skolor kräver även en analys av hur många i varje ålderskategori som väljer en annan skola än den kommunala, utifrån en analys av elevströmmar för kommunen i sin helhet samt för varje kommunal skola. Det kräver även en kartläggning av hur elever i olika upptagningsområden väljer fristående grundskola i skolår F-9 samt annan kommunal skola.

¹ Siffrorna för områdena Djurö/Stavsnäs/Skärgård och Värmdölandet är något missvisande då ett nyckelkodsområde (2125) utifrån vilket prognosen görs ligger i båda de geografiska områdena. Hela nyckelkodsområdet har i denna beräkning lagts i Värmdölandet. Antal barn i detta nyckelkods område var 2011 11 st 6-åringar, 54 st 7-11 åringar och 34 st 12-15 åringar.

I Värmdö kommun finns idag fyra fristående skolor där ca 14 % av Värmdös grundskoleelever går. Ytterligare 11% av eleverna i Värmdö går i en skola belägen i en annan kommun (främst elever i högre årskurser). Detta innebär att ca 1400 elever (25 %) läsåret 2011/2012 valt en annan skola än Värmdös kommunala grundskolor. (Se tabell 4 och 5). Statistiken nedan från kundvals och finansieringsnämnden och SCB visar en differens i antalet elever som valt en fristående skola.

ANTAL ELEVER FRÅN VÄRMDÖ KOMMUN I FRISTÅENDE SKOLOR LÄSÅRET 2012/2013					
Fristående skola	Geografiskt område				
	Värmdö	Ingarö	Gustavsberg	Djurhamn	Stavsnäs
Antistilla F-3	2	3	50		
Lemshaga F-9	70	231	130	2	6
Internationella Engelska Skolan Nacka 4-9	102	46	50	11	8
Idunskolan F-9	5	14	17	3	1
Vittra Saltsjöboo F-9	4	4	4		
Vittra Sjöstaden F-9	1	2			
Kunskapsskolan i Nacka 6-9	70	23	35	2	
Grantomta F-5	164	1	16	2	
LÄR F-5	34	13	79		
Summa	452	337	381	20	15
TOTALT	1205				

Tabell 4: Antal elever från Värmdö kommun i fristående skolor läsåret 2012/2013. Källa: Kundvals- och finansieringsavdelningen, Värmdö kommun

ELEVSTRÖMMAR VÄRMDÖ					
Läsår	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	I antal elever 2011/2012
Antal elever	5300	5120	5310	5550	
I egen kommunal skola	81 %	79 %	77 %	75 %	
I fristående skola i egen kommun	12 %	14 %	14 %	14 %	777
I annan kommunal skola	3 %	3 %	3 %	3 %	180
I annan kommuns fristående skola	4 %	4 %	5 %	8 %	430
Summa elever i annan skola än den kommunala				25 %	1387
Inpendlande elever till kommunens skolor	60 st	40 st	40 st	60 st	

Tabell 5: Elevströmmar till och från kommunala skolor i Värmdö kommun sedan 2008. Källa: SCB

Personal

I arbetet med att säkerställa behörigheten hos kommunens lärare har en kartläggning påbörjats. Under de senaste åren har även ett antal verksamma lärare deltagit i det statliga Lärarlyftet för att utöka sin behörighet. I en omorganisation där behörighetskraven har skärpts för betygsättning och undervisningsansvar kan samarbete skolor emellan vara en förutsättning för att säkerställa elevernas undervisning.

I tabell 6 redovisas lärartätheten och andelen lärare med pedagogisk utbildning i grundskolorna idag.

Lärartäthet och andel lärare med pedagogisk utbildning				
Läsår	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Lärartäthet i kommunal skola				
Antal lärare per 100 elever				
Värmdö	7,2	7,1	7,1	7,4
Riket	8,5	8,3	8,3	8,3
Andel lärare med pedagogisk utbildning				
Värmdö	76 %	79 %	75 %	74 %
Riket	87 %	88 %	88 %	89 %

Tabell 6: Lärartäthet och andel lärare med pedagogisk utbildning sedan 2008. Källa: Skolverket

Ekonomi

Det finns idag en byggnadsmässig överkapacitet i Värmdös skolor, vilket påverkar de totala kostnaderna. Grundskolans fastigheter prognostiserar ett underskott om 3 mkr i delårsbokslutet för 2012. Ett mer effektivt lokalutnyttjande skulle möjliggöra ett mer optimalt nyttjande av resurser och innebära större flexibilitet för skolorna. Olika verksamheter har olika lokalbehov, t ex har förskolor och undervisning i de lägre årskurserna där även fritidsverksamhet ska finnas i lokalerna, behov än undervisningen i åk 7-9. Där krävs istället olika specialsalar för att kunna genomföra undervisningen i bl a kemi och hemkunskap.

En reviderad fastighets- och lokalpolicy beslutades av kommunfullmäktige november 2011. Detta för att säkerställa att såväl nämnder som styrelser får ett större ansvar för att uttala sitt lokalbehov, samt att ge en tydligare och mer lättförståelig process där verksamheterna själva ges bättre förutsättningar att påverka investeringar i sina verksamhetslokaler. Från och med 1 januari 2013 gäller självkostnadshyra för kommunens lokaler. Detta innebär att hyra är lika med kommunstyrelsens kostnad för fastigheten och lokalen i fråga och den fakturerade hyra ska motsvara den budgeterade kostnaden för det aktuella objektet.

De kommunala grundskolorna i Värmdö (undantaget Skärgårdsskolan²) har en byggnadsmässig kapacitet för ca 5650 elever och läsåret 2012/2013 är ca 4200 elever inskrivna, vilket innebär en byggnadsmässig överkapacitet på ca 1400 elever. (Tabell 8)

² Skärgårdsskolan ingick inte i kapacitetsutredningen 2008 och är därför inte med i tabellen. 57 elever går på Skärgårdsskolan idag

Prognos för antal elever i nuvarande skolorganisation (exkl. Skärgårdsskolan) jämfört med byggnadsmässig kapacitet

Geografiskt område	Byggnadsmässig kapacitet 2008	Elevantal 2012/2013	Byggnadsmässig överkapacitet 2012/2013
Gustavsberg			
Ekedal F-5	525	442	83
Munkmora F-3	180 (skoldelen)	103	77
Kvarnbergsskolan 6-9	600	344	256
Ösbyskolan F-9	800	753	47
Summa Gustavsberg	2105	1642	463
Värmdölandet			
Hemmesta F-5	550 (inklusive förskolelokaler)	387 (+ 54 barn i förskolan)	163 (exklusive förskolebarn)
Hemmesta 6-9	630	401	229
Kyrkskolan F-5	175 (inklusive förskolelokaler)	108 (+28 barn i förskolan)	67 (exklusive förskolebarn)
Vik F-5	600	589	11
Summa Värmdölandet	1955	1485	470
Ingarö			
Brunns skola F-9	840	607	233
Fågelvik F-3	200 (skoldelen)	186	14
Summa Ingarö	1040	793	247
Djurö/Stavsnäs/Skärgård			
Djurö F-9	550	366	184
Totalt antal elever	5650	4286	1364

Tabell 7: Antal elever i proVarmdos grundskolor jämfört med byggnadsmässig kapacitet. Källa: proCapita sept 2012, Värmdö kommun. Kapacitetsutredning 2008. Ingen tillbyggnad eller nedläggning har genomförts sedan kapacitetsutredningen genomfördes.³

³ Kapacitet och utvecklingsmöjligheter i Värmdö kommuns förskolor och skolor, Skandinavisk Skolservice AB 2008

3. Alternativ för Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet

Nuvarande organisation där uppdelningen är mellan F-5 och 6-9, kan försvåra måluppfyllelsen i läroplanen, då elevernas första betyg sätts i åk 6. Börjar eleverna en ny skola i åk 6, får de och lärarna bara en termin på sig att förankra elevens individuella utvecklingsplan med sikte mot målen och kunskapskraven i åk 6. I åk 6 ska dessa mål vara uppnådda och klara. Lgr 11 bygger på att eleven ska ha tre år mellan kunskapskraven i åk 3, 6 och 9. Den uppdelningen innebär minst tre år på varje skolenhet, med ett helhetsperspektiv F-9.

Utifrån ovan beskrivna förutsättningar och avvägningar beskrivs nedan tre alternativ till ny grundskoleorganisation utifrån nya årskursfördelningar. Utgångspunkten vid valet av dessa tre alternativ är en förändring av årskursfördelningen för de skolor som idag inte är indelade i hela stadier, samt en bedömning av förändringar som krävs inom varje geografiskt område för att alla elever ska få plats på en skola. Enhetlighet i årskursfördelningen för samtliga skolor har dessutom eftersträvat. Det innebär att i:

- alternativ A utökas F-5 skolor till F-6, och 6-9 skolor görs om till 7-9 skolor
- alternativ B utökas 6-9 skolor till 4-9 skolor, och F-5 skolor görs om till F-3 skolor med ett undantag för F-6 (Viks skola) för att inrymma alla elever
- alternativ C slås F-5 skolor och 6-9 skolor samman till F-9 skolor, kvarvarande skolor görs om till F-3 och F-6 skolor

Konsekvensbeskrivningarna i detta och följande kapitel utgår från de fyra perspektiven verksamhet, elev, personal och ekonomi. Dessa fyra perspektiv kan inte läsas helt för sig själva eftersom de alla har kopplingar till varandra och utgör tillsammans en helhet. I perspektiven ingår de utgångspunkter som i kapitel två beskrivits som viktiga vid val av organisation.

Alternativ A

ÖVERSIKT ALTERNATIV A		
Geografiskt område	Ny organisation	Jämfört med idag
Gustavsberg	Kvarnbergsskolan 7-9 Ekedalsskolan F-6 Munkmora F-3 Ösby F-9	Kvarnbergsskolan 6-9 Ekedalsskolan F-5 Munkmora F-3 Ösby F-9
Ingarö	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3
Värmdölandet	Hemmesta F-6 Hemmesta 7-9 Kyrkskolan F-6 Viks skola F-6	Hemmesta F-5 Hemmesta 6-9 Kyrkskolan F-5 Viks skola F-5

Tabell 8: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ A jämfört med idag

Förändringar av nuvarande organisation

Alternativ A innebär i Gustavsberg att Kvarnbergsskolan inte längre har årskurs 6 och att Ekedalsskolans uppdrag istället utökas till att även omfatta årskurs 6. För Värmdölandet innebär det att Hemmesta hög inte längre har årskurs 6 och att Hemmesta lågs, Kyrkskolans och Viks skolas uppdrag istället utökas till att även omfatta årskurs 6. Övrigt är oförändrat.

Elevunderlag

ALTERNATIV A:S ELEVANTAL JÄMFÖRT MED BYGGNADSMÄSSIG KAPACITET 2012/13			
Geografiskt område/Skola	Ungefärligt elevantal idag	Byggnadsmässig kapacitet	Byggnadsmässig överkapacitet
Gustavsberg			
Kvarnbergsskolan 7-9	276	600	324
Ekedalsskolan F-6	510	525	15
Munkmora F-3	103 (skoldelen)	180	77
Ösbyskolan F-9	753	800	47
Ingarö			
Fågelvik F-3	186 (skoldelen)	200	14
Brunn F-9	607	840	233
Värmdölandet			
Hemmesta F-6	431 (+54 barn i förskolan)	550 (inkl förskolelokaler)	119 (exklusive förskolebarn)
Hemmesta 7-9	289	630	341
Kyrkskolan F-6	123 (+28 barn i förskolan)	175 (inkl förskolelokaler)	50 (exklusive förskolebarn)
Viks skola F-6	640	600	-40

Tabell 9: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ A 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun⁴, Kapacitetsutredning 2008⁵

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

De pedagogiska konsekvenserna i alternativ A tar sin utgångspunkt i uppdelningen av grundskolans stadier, utifrån hur läroplanen Lgr 11 är utformad. Den är baserad på kunskapskraven i åk 3, 6 och 9.

Organisationen ska vara uppbyggd så att den skapar förutsättningar för att tillgodose Skollagens krav. I detta ingår förutsättningar för att kunna uppfylla skolan kärnuppdrag, att främja lärande utifrån varje elevs individuella behov. En elevs ålder är inte avgörande för vad den kan, hur den lär, eller mot vilka mål den strävar. Varje elev har sin egen individuella utvecklingsplan som utgår från den enskilde individens förutsättningar och behov, inte efter

⁴ Antalet elever i åk 6 är beräknat på antalet åk 5 på respektive skola i september 2011 från Pro Capita. Utöver dessa har 2 elever tillkommit till Hemmesta åk 6.

⁵ Kapacitet och utvecklingsmöjligheter i Värmdö kommuns förskolor och skolor, Skandinavisk Skolservice AB 2008

elevens ålder eller årskurs. I en skola med fler årskurser som F-9, F-6 och 4-9, kan både lärarkompetens och organisation göra denna individuella anpassning enklare. När man kunskapsmålen för åk 3 i en lägre årskurs i vissa ämnen, kan man på samma skola arbeta mot målen i åk 6. Detsamma gäller i en 4-9 indelning. I en skola med fler årskurser kan även äldre elever som inte nått målen för sin årskurs få hjälp med repetition och kunskapsutveckling av lärare med kompetens för lägre årskurser.

Då det fr o m höstterminen 2012 ges betyg i åk 6, behöver behöriga betygsättande lärare för den årskursen finnas på F-6-skolorna. Detta kräver en omorganisation utifrån ämnesbehörighet. Små enheter som Kyrkskolan har därför svårt att täcka upp alla ämnen med sitt låga lärarantal.

På mindre enheter, som i det här alternativet både Kyrkskolan F-6, Munkmora F-3, och Fågelvik F-3 skulle bli, har rektor även ansvar för förskoleverksamhet. Skolverksamheten är därför en del av rektorns ansvar och kan då vara svårare att utforma på ett effektivt sätt, utifrån kraven på lärarbehörighet. På större enheter kan tillgången till rätt kompetens och behörighet lättare tillgodoses.

Skollagen slår fast att undervisningen i samtliga ämnen ska ha tillgång till ändamålsenliga lokaler. Detta aktualiseras i särskilt vissa moment i NO-ämnena, slöjd och hemkunskap. Har man en F-6 indelning, kan vissa delar av dessa ämnens undervisning behöva tillgång till specialsalar, vilket kräver utbyte med andra skolenheter.

Elever

För eleverna innebär förändringarna byte av skola i andra årskurser än i nuläget. Idag byter man inför åk 4 eller 6, i detta alternativ blir det istället antingen inför åk 4 eller 7. Detta gäller inte om man går på en skola med årskurs F-9.

Eleverna kan även få åka till andra skolor för delar av ämnesundervisningen när vissa särskilda förutsättningar krävs för att uppfylla kunskapskraven och då lärarbehörighet eller lokaler inte finns tillgängliga på den egna skolan. Detta kan t e x gälla NO-ämnena fysik, kemi och biologi, samt hemkunskap. Detta kräver en samverkan mellan skolor på flera olika plan. En god samverkan kan även förenkla övergången mellan skolor för eleverna.

Vad gäller kommunikationer och skolplacering sker inga större förändringar för eleverna. I Gustavsberg är det eleverna i årskurs 6 som byter grundplacering från Kvarnbergsskolan till Ekedalsskolan. I Värmdölandet sker lite fler förändringar, då årskurs 6 sprids på tre skolor istället för en. Ur kommunikationssynpunkt innebär detta förändringar för vissa elever, men sammanlagt är det inte fråga om några större förändringar. Förändringar i upptagningsområden och skolskjuts kan genomföras och beräknas inte leda till ökade kostnader i någon högre grad.

Personal/medarbetare

Vissa lärare kommer att få byta arbetsplats, sett utifrån vilka ämnen och årskurser de har behörighet för. I ett F-6 perspektiv behöver ett antal lärare på dessa skolor ha behörighet att sätta betyg i åk 6 i respektive ämne. Detta, samt effekten av det nya antalet elever på varje skola, kan således medföra vissa förflyttningar för skolornas lärare och personal, liksom ett utökat samarbete mellan skolor.

Från och med höstterminen 2012 ska betyg sättas från årskurs 6, vilket medför att F-6 skolorna behöver behöriga lärare för detta. Detta kan innebära att flera skolor får dela på lärartjänster i vissa ämnen, så att eleverna får den undervisning och bedömning de har rätt till.

Detta kan även bli följden då lärare är heltidsanställda, men inte har tillräckligt med elever i respektive ämne på en enhet. Elevantalet på de skolor som i det här alternativet har årskurs 7-9 blir relativt litet, vilket leder till svårigheter att få behöriga lärare i samtliga ämnen.

Ekonomi

Skolpengens storlek är idag indelad i två nivåer, 2012 års nivåer är för elever i årskurs F-5 49326 kr (62372 inklusive lokaler) och för elever i årskurs 6-9 57900 kr (70945 inklusive lokaler). Lokalkostnadsersättningen som ingår i skolpengen är densamma oavsett årskurs. Denna ersättning hanteras och regleras i nuläget centralt hos proVarmdo.

Med befintliga upptagningsområden (justerade efter årskurs) innebär alternativ A att:

- Kvarnbergsskolan förlorar skolpengen⁶ för elever i årskurs 6 (i dagsläget 68 elever, ca 3,9 mkr), elever och skolpeng övertas av Ekedalsskolan
- Hemmesta hög förlorar skolpengen för elever i årskurs 6 (i dagsläget 112 elever, ca 6,5 mkr), elever och skolpeng övertas av Hemmesta låg (i dagsläget 44 elever ca 2,6 mkr) Kyrkskolan (i dagsläget 15 elever ca 0,9 mkr) och Viks skola (i dagsläget ca 51 elever, ca 3 mkr)

I Viks skola får inte alla elever plats, ett beslut enligt alternativ A kräver därför en större förändring av upptagningsområden i Värmdölandet, i form av en minskning av upptagningsområdet för Viks skola som kompenseras med en utökning av upptagningsområdena för Hemmesta F-6, och Kyrkskolan F-6.

Den byggnadsmässiga överkapaciteten koncentreras något till Kvarnbergsskolan i Gustavsberg och Hemmesta hög i detta alternativ. En anpassning av lokalerna för dessa skolor krävs för att undvika en stor överkapacitet där. En sådan anpassning innebär ett mer effektivt lokalutnyttjande och möjliggör ett mer optimalt nyttjande av resurser för organisationen.

Rektors utrymme i beslut om skolans organisation, baserat på lokaler, elev- och personalunderlag blir i detta alternativ möjligen något begränsad då alternativet kräver mycket samarbete med andra skolor vad gäller ämnessalar och kompetens. Å andra sidan skapar ett gott samarbete möjligheter till högre flexibilitet.

SKOLENHETER	EKONOMISKA KONSEKVENSER
Ekedalsskolan	+68 elever, +3,9 mkr
Kvarnbergsskolan	-68 elever, -3,9 mkr
Kyrkskolan	+15 elever, +0,9 mkr
Viks skola	+51 elever, +3 mkr
Hemmesta låg	+44 elever, +2,6 mkr
Hemmesta hög	-112 elever, -6,5 mkr

Tabell 10: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ A⁷

⁶ Exklusive lokalkostnadsersättningen

⁷ Beräkningen visar på en differens på två elever totalt.

Alternativ B

ÖVERSIKT ALTERNATIV B		
Geografiskt område	Ny organisation	Jämfört med idag
Gustavsberg	Kvarnbergsskolan 4-9 Ekedalsskolan F-3 Verksamheten upphör Ösby F-9	Kvarnbergsskolan 6-9 Ekedalsskolan F-5 Munkmora F-3 Ösby F-9
Ingarö	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3
Värmdölandet	Hemmesta F-3 Hemmesta 4-9 Kyrkskolan F-3 Viks skola F-6	Hemmesta F-5 Hemmesta 6-9 Kyrkskolan F-5 Viks skola F-5

Tabell 11: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ B jämfört med idag

Förändringar av nuvarande organisation

Alternativ B innebär i Gustavsberg att Ekedalsskolan inte längre har kvar årskurs 4 och 5, och att Kvarnbergsskolans uppdrag istället utökas till att även omfatta årskurs 4 och 5. Det innebär att verksamheten på Munkmoraskolan upphör, vars elever istället bör tillhöra Ekedalsskolan. För Värmdölandet innebär det att Hemmesta låg och Kyrkskolan inte längre har kvar årskurs 4 och 5, att Hemmesta högs uppdrag istället utökas till att även omfatta årskurs 4 och 5, och att Viks skolas uppdrag utökas till att även omfatta årskurs 6. Övrigt är oförändrat.

ALTERNATIV B:S ELEVANTAL JÄMFÖRT MED BYGGNADSMÄSSIG KAPACITET 2012/13			
Geografiskt område/Skola	Ungefärligt elevantal idag	Byggnadsmässig kapacitet	Byggnadsmässig överkapacitet
Gustavsberg			
Kvarnbergsskolan 4-9	461	600	139
Ekedalsskolan F-3	428	525	205
Ösbyskolan F-9	753	800	47
Ingarö			
Fågelvik F-3	186	200 (skoldelen)	14
Brunn F-9	607	840	233
Värmdölandet			
Hemmesta F-3	259 (+ 54 barn i förskolan)	550 (inkl förskolelokaler)	291 (exklusive förskolebarn)
Hemmesta 4-9	507	630	123
Kyrkskolan F-3	79 (+28 barn i förskolan)	175 (inkl förskolelokaler)	96 (exklusive förskolebarn)
Viks skola F-6	640	600	-40

Tabell 12: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ B 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun⁸, Kapacitetsutredning 2008⁹

⁸ Viks åk 6 är beräknat på antalet som var registrerade i åk 5 september 2011 i Pro Capita. Utöver detta har 5 elever tillkommit utifrån till Hemmesta.

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

Organisationen i detta alternativ är i högre grad uppdelad efter en mer sammanhållen skolgång från årskurs 4-9, även om Viks skola är F-6. Detta innebär att i de lägre stadierna går eleverna i flera mindre enheter från årskurs F-3, för att sedan byta skola till en längre sammanhållen skolgång i årskurs 4-9. För de tidiga årskurserna kan detta vara positivt, då man får gå sina första skolår på mindre enheter och får trygghet som elev i ett mindre sammanhang med till största delen jämnåriga skolkamrater.

Varje elev har sin egen individuella utvecklingsplan som utgår från den enskilde individens förutsättningar och behov, inte efter elevens ålder eller årskurs. I en skola med fler årskurser som F-9, F-6 och 4-9, kan både lärarkompetens och organisation göra denna individuella anpassning enklare. När man kunskapsmålen för åk 3 i en lägre årskurs i vissa ämnen, kan man på samma skola arbeta mot målen i åk 6. Detsamma gäller i en 4-9 indelning. I en skola med fler årskurser kan även äldre elever som inte nått målen för sin årskurs få hjälp med repetition och kunskapsutveckling av lärare med kompetens för lägre årskurser.

På mindre enheter, som i det här alternativet Kyrkskolan F-3 och Fågelvik F-3 skulle bli, har rektor även ansvar för förskoleverksamhet. Skolverksamheten är därför en del av rektorns ansvar och kan då på ett effektivt sätt, vara svårare att utforma utifrån kraven på lärarbehörighet. På större enheter kan tillgången till rätt kompetens och behörighet lättare tillgodoses. Att Munkmoraskolans elever integreras i Ekedalsskolan är därför positivt ur detta perspektiv.

Den här indelningen medför att de betygsättande lärarna kan följa elevernas utveckling mot kunskapskraven under en längre tid, samtidigt som de kan samverka och sambedöma elevernas resultat. I det här alternativet behöver inte skolor i lika stor utsträckning samarbeta med andra, för att få tillgång till t e x NO- och hemkunskapssalar.

Elever

För eleverna innebär förändringarna byte av skola i andra årskurser än i nuläget. Idag byter man inför åk 4 eller 6, efter omorganisationen blir det istället antingen i åk 4 eller 7. Detta gäller inte om man går på en skola med årskurs F-9.

Vad gäller kommunikationer och skolplacering sker några större förändringar för eleverna. I Gustavsberg är det eleverna i årskurs 4-5 som byter grundplacering från Ekedalsskolan till Kvarnbergsskolan. Den största förändringen sker dock för elever i Munkmoraskolan, där hela F-3 byter skola till Ekedalsskolan. Nedläggning av en skola kan innebära stora förändringar för en elev som är inskriven på skolan. Det är viktigt att förändringen sker med hänsyn till dessa elevers bästa och att där möjligt lösningar söks där elever som byter skola har tillgång till för dem känd personal.

I Värmdölandet byter elever i årskurs 4-5 grundplacering till två andra skolor. Ur kommunikationssynpunkt innebär detta förändringar för vissa elever. Förändringar i upptagningsområden och skolskjuts kan genomföras och beräknas inte leda till ökade kostnader i någon högre grad.

---

⁹Kapacitet och utvecklingsmöjligheter i Värmdö kommuns förskolor och skolor, Skandinavisk Skolservice AB 2008

Personal/Medarbetare

Vissa lärare kommer att få byta arbetsplats, sett utifrån vilka ämnen och årskurser de har behörighet för. I ett F-6 perspektiv behöver ett antal lärare på dessa skolor ha behörighet att sätta betyg i åk 6 i respektive ämne. Detta, samt effekten av det nya antalet elever på varje skola, kan således medföra vissa förflyttningar för skolornas lärare och personal, liksom kräva ett utökat samarbete mellan skolor.

Lärarna för de äldre årskurserna kan få hela sin tjänstgöring på en enhet och behöver inte dela upp sin tid på flera. Denna indelning kan på så sätt enklare lösa ämnesbehörigheten för skolorna, då inte lika många enheter behöver ha betygssättande lärare anställda.

Ekonomi

Med befintliga upptagningsområden (justerade efter årskurs) innebär alternativ B att:

- Ekedalsskolan förlorar skolpengen för elever i årskurs 4 och 5 (i dagsläget 117 elever ca 6,8 mkr), men övertar skolpengen för fler elever i årskurs F-3 som tidigare hört till Munkmoraskolan (i dagsläget 103 elever, ca 6 mkr)
- Kvarnbergsskolan övertar skolpengen för elever i årskurs 4-5 som tidigare hört till Ekedalsskolan 5 (i dagsläget 117 elever ca 6,8 mkr)
- Kyrkskolan förlorar skolpengen för elever i årskurs 4 och 5 (i dagsläget 29 elever, ca 1,7 mkr) liksom Hemmesta låg (i dagsläget 128 elever, ca 7,4 mkr)
- Viks skola övertar skolpengen för en del elever i årskurs 6 (i dagsläget ca 51 elever, ca 3 mkr)
- Hemmesta hög övertar skolpengen för en del elever i årskurs 4-5 (i dagsläget ca 106 elever, ca 6,1 mkr)

SKOLENHETER	EKONOMISKA KONSEKVENSER
Ekedalsskolan	-14 elever, 0,7 mkr <i>-(117 elever, 6,8 mkr)+(103 elever, 6 mkr)</i>
Kvarnbergsskolan	+117 elever, +6,8 mkr
Kyrkskolan	- 29 elever, -1,7 mkr
Viks skola	+51 elever, +3 mkr
Hemmesta låg	-128 elever, -7,4 mkr
Hemmesta hög	+106 elever, +6,1 mkr

Tabell 13: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ B

I Viks skola får inte alla elever plats, ett beslut enligt alternativ B kräver därför en större förändring av upptagningsområden i Värmdölandet, i form av en minskning av upptagningsområdet för Viks skola som delvis kompenseras med en utökning av upptagningsområdet för Hemmesta 4-9, men som även kräver ett samarbete mellan Hemmesta F-3 och Hemmesta 4-9 avseende lokaler.

Den byggnadsmässiga överkapaciteten löses till stor del i Gustavsberg genom nedläggningen av Munkmoraskolan, och koncentreras något till Kyrkskolan och Hemmesta låg i Hemmesta i

detta alternativ. En anpassning av lokalerna för de senare två krävs för att undvika en stor överkapacitet där. Dessa skolor har idag förskoleverksamhet och om stadier flyttas från dessa skolor enligt detta alternativ lösgörs lokalyta som kan användas för förskoleverksamhet som idag ligger i separata byggnader. En sådan anpassning innebär ett mer effektivt lokalutnyttjande och möjliggör ett mer optimalt nyttjande av resurser för organisationen.

Alternativet kräver en större ombyggnad av Kvarnbergsskolan. Ombyggnaden kan ske gradvis och behöver inte vara färdigställd innan förändringen, men det är av största vikt att ett beslut om påbörjan av ombyggnad fattas snarast, samt att ombyggnadsarbetet kan starta inom snar framtid.

I enlighet med uppdrag i budget 2011 aktualiseras i särskild ordning frågan om om- och tillbyggnad av Kvarnbergsskolan. Avsikten är att genomföra investeringen med start 2013 inför ett ökat elevantal hösten 2014 och framåt. (total investeringsbudget 75 mnkr 2012-2014)

Rektors utrymme i beslut om skolans organisation, baserat på lokaler, elev- och personalunderlag blir i detta alternativ möjligen något högre då alternativet inte kräver fullt så mycket samarbete med andra skolor vad gäller ämnessalar och kompetens.

Alternativ C

ÖVERSIKT ALTERNATIV C		
Geografiskt område	Ny organisation	Jämfört med idag
Gustavsberg	Kvarnbergsskolan/ Ekedalsskolan F-9 Nedläggning Ösby F-9	Kvarnbergsskolan 6-9 Ekedalsskolan F-5 Munkmora F-3 Ösby F-9
Ingarö	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3	Brunns skola F-9 Fågelviks skola F-3
Värmdölandet	Hemmesta F-9 Sammanslagning Kyrkskolan F-3 Viks skola F-6	Hemmesta F-5 Hemmesta 6-9 Kyrkskolan F-5 Viks skola F-5

Tabell 14: Översikt över ny årskursfördelning enligt alternativ C jämfört med idag

Förändringar av nuvarande organisation

Alternativ C innebär i Gustavsberg att Ekedalsskolan och Kvarnbergsskolan bildar ett rektorsområde med årskurs F-9. Det innebär en nedläggning av Munkmoraskolan, vars elever istället bör tillhöra Ekedalsskolan/Kvarnberget. För Värmdölandet innebär alternativet att Kyrkskolan inte längre har kvar årskurs 4 och 5, Hemmestaskolorna bildar ett rektorsområde F-9 och Viks skolas uppdrag utökas till att även omfatta årskurs 6. Övrigt är oförändrat.

ALTERNATIV C:S ELEVANTAL JÄMFÖRT MED BYGGNADSMÄSSIG KAPACITET 2012/13

Geografiskt område/Skola	Ungefärligt elevantal idag	Byggnadsmässig kapacitet	Byggnadsmässig överkapacitet
Gustavsberg			
Kvarnbergsskolan/ Ekedal F-9	889	1125	339
Ösbyskolan F-9	753	800	47
Ingarö			
Fågelvik F-3	186	200	14
Brunn F-9	607	840	233
Värmdölandet			
Hemmesta F-9	766 (+54 barn i förskolan)	1180 (inklusive förskolelokaler)	414 (exklusive förskolebarn)
Kyrkskolan F-3	79 (+28 barn i förskolan)	175 (inklusive förskolelokaler)	96 (exklusive förskolebarn)
Viks skola F-6	640	600	-40

Tabell 15: Elevantal jämfört med kapacitet för alternativ B 2012. Källa: ProCapita, Värmdö kommun¹⁰, Kapacitetsutredning 2008¹¹

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

Detta alternativ är i högre grad uppdelat efter en mer sammanhållen skolgång från årskurs F-9, även om Viks skola är F-6, samt Kyrkskolan och Fågelvik är F-3. Att i så stor utsträckning som möjligt ha hela grundskolan samlad i rektorsområden, möjliggör ett strukturerat och planerat uppföljningsarbete med varje elev. Att se varje enskild elev i ett samlat F-9 perspektiv minskar risken för en elevs individuella förutsättningar och behov inte uppmärksammas i tid. Att ha alla stadier i samma rektorsområde, medför även att varje lärares behörighet och kompetens kan komma till sin rätt och användas effektivt på samma enhet.

För Ekedal/Kvarnberget F-9 innebär det en flexibilitet för årskursernas användning av lokalerna i de olika byggnaderna. Ämneslärare i t ex kemi kan följa med eleverna till specialsalar, eller komma till eleverna i vanliga klassrum, allt beroende på undervisningens innehåll. Eleverna kan successivt vänja sig vid miljöer och lokaler, samtidigt som de har en kontinuitet med samma lärare under tiden. Ett F-9 perspektiv medför denna flexibilitet där undervisningens innehåll oavsett årskurs får styra över val av lokal, istället för att lokalernas begränsning ska vara det som möjliggör undervisningens utformning.

En varierad storlek på årskullarna i årskurserna kan även enklare hanteras med en flexibel användning av lokalerna.

¹⁰Viks åk 6 är beräknat på antalet som var registrerade i åk 5 september 2011 i Pro Capita. Utöver detta har 5 elever tillkommit utifrån till Hemmesta.

¹¹Kapacitet och utvecklingsmöjligheter i Värmdö kommuns förskolor och skolor, Skandinavisk Skolservice AB 2008

Varje elev har sin egen individuella utvecklingsplan som utgår från den enskilde individens förutsättningar och behov, inte efter elevens ålder eller årskurs. I en skola med fler årskurser som F-9, F-6 och 4-9, kan både lärarkompetens och organisation göra denna individuella anpassning enklare. När man kunskapsmålen för åk 3 i en lägre årskurs i vissa ämnen, kan man på samma skola arbeta mot målen i åk 6. Detsamma gäller i en 4-9 indelning. I en skola med fler årskurser kan även äldre elever som inte nått målen för sin årskurs få hjälp med repetition och kunskapsutveckling av lärare med kompetens för lägre årskurser.

På mindre enheter, som i det här alternativet Kyrksskolan F-3 och Fågelvik F-3 skulle bli, har rektor även ansvar för förskoleverksamhet. Skolverksamheten är därför en del av rektorns ansvar och kan då på ett effektivt sätt, vara svårare att utforma utifrån kraven på lärarbehörighet. På större enheter kan tillgången till rätt kompetens och behörighet lättare tillgodoses. Sammanslagningen av Ekedalsskolan och Kvarnbergsskolan samt Hemmestaskolorna och integreringen av Munkmoraskolans elever i Ekedalsskolan är därför positivt ur detta perspektiv.

Den här indelningen medför att de betygsättande lärarna kan följa elevernas utveckling mot kunskapskraven under en längre tid, samtidigt som de kan samarbeta kring undervisningen och sambedöma elevernas resultat.

Detsamma gäller kravet på tillgång till ändamålsenliga lokaler i alla ämnen. I det här alternativet behöver inte skolor i lika stor utsträckning som i alternativ A samarbeta med andra, för att få tillgång till t e x NO- och hemkunskapssalar.

Elever

För eleverna innebär förändringarna byte av skola i andra stadier än i nuläget. Idag byter man i åk 4 eller 6, efter omorganisationen blir det istället antingen i åk 4 eller 7. Detta gäller inte om man går på en skola med årskurs F-9. Då detta alternativ omfattar fler F-9 skolor är det färre elever som byter skola under sin grundskoletid.

Vad gäller kommunikationer och skolplacering sker några förändringar för eleverna. I Gustavsberg får eleverna som nu tillhör Ekedalsskolan eller Kvarnbergsskolan en ny grundplacering på den sammanslagna enheten Ekedal/Kvarnberget. Den största förändringen blir för eleverna på Munkmoraskolan som helt får byta skola till Ekedal/Kvarnberget. En nedläggning av en skola kan innebära stora förändringar för en elev. Det är viktigt att förändringen sker med hänsyn till dessa elevers bästa och att där möjligt, lösningar söks där elever som byter skola har tillgång till för dem känd personal. Det är även viktigt att i skolans organisation, säkerställa ett tryggt sammanhang för de yngre barnen t e x i form av hur undervisningen förläggs till olika lokaler, för att vänja eleverna successivt vid nya miljöer och sammanhang.

I Värmdölandet får eleverna som nu tillhör Hemmesta låg eller Hemmesta hög en ny grundplacering på den sammanslagna enheten Hemmestaskolan F-9. Elever i årskurs 4-5 med grundplacering från Kyrksskolan får byta skola. Ur kommunikationssynpunkt innebär det senare förändringar för vissa elever, men sammanlagt är det inte fråga om några större förändringar. Förändringar i upptagningsområden och skolskjuts kan genomföras och beräknas inte leda till ökade kostnader i någon högre grad.

Personal/medarbetare

Vissa lärare kommer att få byta arbetsplats, sett utifrån vilka ämnen och årskurser de har behörighet för. I ett F-6 perspektiv behöver ett antal lärare på Viks skola ha behörighet att

sätta betyg i åk 6 i respektive ämne. Detta, samt effekten av det nya antalet elever på varje skola, kan således medföra vissa förflyttningar för skolornas lärare och personal.

Lärarna för de äldre årskurserna kan liksom i alternativ B få hela sin tjänstgöring på en enhet och behöver inte dela upp sin tid på flera. Denna indelning kan på så sätt enklare lösa ämnesbehörigheten för skolorna, då inte lika många enheter behöver ha betygssättande lärare anställda.

I alternativ C slås två rektorsområden ihop till ett både vad gäller Hemmesta F-9 och Ekedal/Kvarnberget. Det innebär att det blir en rektor för varje enhet och därav förändringar även inom den personalkategorin.

Ekonomi

Med befintliga upptagningsområden (justerade efter årskurs) innebär alternativ C att:

- Ekedalsskolan och Kvarnbergsskolan slår ihop sitt elevunderlag och övertar dessutom skolpengen fler elever i årskurs F-3 som tidigare hört till Munkmoraskolan (i dagsläget 103 elever, ca 6 mkr)
- Kyrkskolan förlorar skolpengen för elever i årskurs 4 och 5 (i dagsläget 29 elever, ca 1,7 mkr)
- Hemmesta låg och Hemmesta hög slår ihop sitt elevunderlag, övertar skolpengen för en del elever i årskurs 4-5 (i dagsläget ca 29 elever, ca 1,7 mkr) men förlorar skolpengen för några elever i årskurs 6 som övertas av Viks skola (i dagsläget ca 51 elever, ca 3 mkr)
- Lägre kostnader för lokaler, Munkmora skola ca 1,0 mkr/år.
- Kostnader för ombyggnation av Kvarnbergets skola

SKOLENHETER	EKONOMISKA KONSEKVENSER
Ekedalsskolan/Kvarnbergs-skolan	+103 elever, +6 mkr
Kyrkskolan	-29 elever, -1,7 mkr
Viks skola	+51 elever, +3 mkr
Hemmesta låg och hög	-22 elever, -1,3 mkr <i>+(29 elever åk 4-5, 1,7 mkr) -(51 elever åk 6, 3 mkr)</i>

Tabell 16: Förändrat elevunderlag för skolor med dagens siffror Alternativ C

I Viks skola får inte alla elever plats, ett beslut enligt alternativ C kräver därför en större förändring av upptagningsområden i Värmdölandet, i form av en minskning av upptagningsområdet för Viks skola som delvis kompenseras med en utökning av upptagningsområdet för Hemmesta F-9.

Den byggnadsmässiga överkapaciteten löses till stor del i Gustavsberg genom nedläggningen av Munkmoraskolan, och koncentreras något till Kyrkskolan och Hemmesta F-9 i Hemmesta i detta alternativ. En anpassning av lokalerna för de senare två krävs för att undvika en stor överkapacitet där. Ett effektivt utnyttjande av lokalerna underlättas av att Hemmestaskolorna

blir en skola. Kyrkskolan och Hemmesta låg har idag förskoleverksamhet och om stadier flyttas från dessa skolor enligt detta alternativ lösgörs lokalyta som kan användas för förskoleverksamhet som idag ligger i separata byggnader. En sådan anpassning innebär ett mer effektivt lokalutnyttjande och möjliggör ett mer optimalt nyttjande av resurser för organisationen.

Rektors utrymme i beslut om skolans organisation, baserat på lokaler, elev- och personalunderlag blir i detta alternativ högre då alternativet inte ställer lika höga krav på samarbete med andra skolor vad gäller ämnessalar och kompetens.

Alternativet kräver en ombyggnad av Kvarnbergsskolan. Ombyggnaden kan ske gradvis och behöver inte vara färdigställd innan förändringen, men det är av största vikt att ett beslut om påbörjan av ombyggnad fattas snarast, samt att ombyggnadsarbetet kan starta inom snar framtid.

I enlighet med uppdrag i budget 2011 aktualiseras i särskild ordning frågan om om- och tillbyggnad av Kvarnbergsskolan. Avsikten är att genomföra investeringen med start 2013 inför ett ökat elevantal hösten 2014 och framåt. (Total investeringsbudget 75 mnkr 2012-2014)

Sammanfattande jämförelse

I tabell 17 nedan sammanfattas konsekvenserna av Alternativ A, B och C. Alternativ C förordas, vilket beskrivs ytterligare i kapitel 5.

Sammanfattningen nedan gäller områdena Gustavsberg, Värmdölandet och Ingarö. Djurö- och Skärgårdsskolan ingår inte.

SAMMANFATTANDE JÄMFÖRELSE ALTERNATIV A, B OCH C SAMTLIGA PERSPEKTIV			
Perspektiv	Alternativ A	Alternativ B	Alternativ C
Verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> 10 skolor 2 st F-3 skolor 4 st F-6 skolor 2 st 7-9 skolor 2 st F-9 skolor Sammanhållen skolgång F-6, (2 F-3 skolor) samt 2 st 7-9 skolor Krav på samarbete mellan skolor i lärarbehörighet och tillgång till specialsalar. 	<ul style="list-style-type: none"> 9 skolor 4 st F-3 skolor 2 st 4-9 skolor 1 st F-6 skola 2 st F-9 skolor Mindre enheter för åk F-3 Sammanhållen skolgång 4-9 Möjlighet att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och i ett längre tidsperspektiv samverka för att kunna möta varje elevs behov för måluppfyllelse. 	<ul style="list-style-type: none"> 7 skolor 2 st F-3 skolor 1 st F-6 skola 4 st F-9 skolor Sammanhållen skolgång F-9 på 4 enheter Ökad möjlighet att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och i ett längre tidsperspektiv samverka för att kunna möta varje elevs behov för måluppfyllelse. Betygsättande lärare åk 6 och 9, samlade enhetsvis.

		<ul style="list-style-type: none"> • Betygsättande lärare åk 6 och 9, samlade enhetsvis. • Tillgång till specialsalar för åk 4-9 på den egna enheten. • Fler stadier samlas på färre enheter, vilket möjliggör ett effektivt användande av lärares behörigheter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tillgång till specialsalar för åk 4-9 på den egna enheten. • Grundskolans alla stadier samlas på färre enheter, vilket möjliggör ett effektivt användande av lärares behörigheter.
Elev	<ul style="list-style-type: none"> • Stadiebyte i åk 4 och 7 • Eventuellt behov av besök på andra skolor för vissa ämnen i åk 6. • Förändring i skolplacering för åk 6 i Gustavsberg till annan skola. • Förändring i skolplacering för åk 6 i Värmdölandet till tre andra skolor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stadiebyte åk 4 • Förändring i skolplacering för åk F-3 på Munkmoraskolan när skolan läggs ned, samt för 4-5 i Gustavsberg. • Förändring i skolplacering för åk 4-5 i Värmdölandet • Eleverna följs upp långsiktigt genom samverkan mellan lärarna under fler årskurser på samma skola. • Fler elever har tillgång till behöriga lärare i de flesta ämnena på sin egen skola. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stadiebyte i åk 4 från 2 skolor och i 7 från 1 skola. • Förändring i skolplacering för åk F-3 på Munkmoraskolan när skolan läggs ned. • Förändring i skolplacering för åk F-9 till en ny sammanslagen skola i Gustavsberg och Hemmesta. • Eleverna följs upp långsiktigt genom samverkan mellan lärarna under hela grundskoletiden på samma skola. • De flesta eleverna har tillgång till behöriga lärare i alla ämnena på sin egen skola.
Personal	<ul style="list-style-type: none"> • Lärare kan behöva byta arbetsplats utifrån sin behörighet. • Behöriga 	<ul style="list-style-type: none"> • Lärare kan behöva byta arbetsplats utifrån sin behörighet. • Fler lärare kan ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Lärare kan behöva byta arbetsplats utifrån sin behörighet. • Fler lärare kan ha

	<p>ämneslärare för åk 6-9 kan behöva arbeta på fler enheter.</p>	<p>hela sin tjänstgöring på en skola.</p>	<p>hela sin tjänstgöring på en skola.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förändring i rektorstjänster vid sammanslagningar
Ekonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Stor överkapacitet Kvarnbergsskolan och Hemmesta hög kräver omstruktureringar där 	<ul style="list-style-type: none"> • Överkapacitet för Kyrkskolan och Hemmesta F-3 • Ökat samarbete krävs mellan Hemmesta-skolorna vad gäller lokaler. • Ombyggnad av Kvarnbergsskolan krävs. • Nedläggning av Munkmoraskolan löser stor del av överkapaciteten i Gustavsberg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Överkapacitet för Kyrkskolan och Hemmesta F-9 • Ombyggnad av Kvarnbergsskolan krävs. • Nedläggning av Munkmoraskolan löser stor del av överkapaciteten i Gustavsberg.

Tabell 17: Sammanfattande jämförelse konsekvenser A, B, C

4. Alternativ för Skärgårdsskolans organisation

Särskilda avvägningar vid val av organisation för Skärgårdsskolan

En förändring av Skärgårdsskolans organisation får även andra konsekvenser än vad som omfattas av en utredning ur ett skolperspektiv. Skärgården har speciella geografiska förutsättningar och en förändring av skolans organisation kan få konsekvenser för samhället i skärgården. Många har en önskan att skolorna i Skärgården ska finnas kvar i nuvarande omfattning p g a den positiva effekten för ett levande samhälle i form av nära tillgång till offentlig service och dess symbolvärde. I anslutning till eller i närheten av skolorna, finns idag även förskoleverksamhet. En förskola finns även på Sandhamn.

Skärgårdsperspektivet är nära knutet till politiska prioriteringar som inte är direkt knutna till utbildningsstyrelsens ansvar att fullgöra kommunens uppgifter som huvudman för de kommunala skolorna. Perspektivet bör dock ses som en principiellt viktig fråga för kommunen och detta perspektiv bör därför tas i beaktande av den instans som fattar beslut om eventuella förändringar av Skärgårdsskolans organisation.

Skärgårdsskolans utmaningar

Skärgårdsskolan består av tre enheter: Svartsö, Möja och Runmarö (Nämdö och Sandhamn är i malpåse). Enheterna är små, elevunderlaget har minskat de senaste åren och sammanlagt finns i augusti 2012 57 elever i Skärgårdsskolans verksamhet. (Se tabell 17) Observera att siffrorna i tabell 17 och 18 är preliminära och kommer att uppdateras i oktober.

Grundskola	Fklass	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	SUMMA
Skärgårdsskolan	5	6	4	11	5	7	1	11	4	3	57
Elever i upptagningsområdet	6	7	6	14 ¹²	7	13	2	13	8	5	81

Tabell 18: Elevantal i Skärgårdsskolan 2012 fördelat per läsår

Enheterna har även elever från Nämdö och Sandhamn som ingår i Runmarös upptagningsområde. I tabell 18 visas antal elever boende i upptagningsområdena samt var de går i skola idag.

Elever Skärgården läsåret 2012/2013

Upptagningsområde	Antal elever totalt	Skärgårdsskolan	Inom kommunen	Utanför kommunen eller i friskola
Möja	27	19	5	3
Svartsö	22	21		1
Runmarö	32	15	14	3
varav Nämdö	11	2	7	2
varav Sandhamn	4	2	1	1
Totalt	81	57	19	9

Tabell 19: Antal elever och skolplacering för Skärgårdsskolans upptagningsområde 2012/2013. Källa: ProCapita, Värmdö kommun

¹²

En elev befinner sig inte på annan skola utan i utlandet

Utifrån de nya kraven gällande lärarbehörighet behöver huvudmannen ta ställning till vilken storlek en skola bör ha för att säkerställa nödvändiga lärarkompetenser, med utgångspunkt i antalet elever som ligger till grund för de medel som behövs för att behålla kvaliteten i verksamheten.

Svårigheten att som rektor för Skärgårdsskolan kunna utöva ett pedagogiskt ledarskap på distans lyftes i Skolinspektionens tillsynsrapport, liksom kritik avseende lärarbehörigheten.

Ju mindre en skola är desto svårare blir det att organisera den effektivt och med rätt lärarkompetens för alla elever. Större enheter och fler lärare ger ökade förutsättningar för tillgång till kompetens.

Utifrån ovan beskrivna förutsättningar och avvägningar beskrivs nedan tre alternativ till organisation för Skärgårdsskolan. Utgångspunkten vid valet av dessa tre alternativ är nuvarande organisation och årskursomfattning och två möjliga minskningar av Skärgårdsskolans årskursomfattning utifrån LGR 11s stadiindelning. Det innebär att i:

- alternativ A kvarstår Skärgårdsskolan som en F-9 skola
- alternativ B minskar årskursomfattningen till en F-6 skola
- alternativ C minskar årskursomfattningen till en F-3 skola

I konsekvensanalyserna tas konsekvenser ur ett skolperspektiv upp. Konsekvenser för Skärgården och skärgårdslivet i Värmdö är inte medtagna i denna analys då detta är en större fråga som proVarmdo inte kan utreda.

Medborgardialog

Utbildningsstyrelsen beslöt i februari 2012 att en medborgardialog skulle genomföras i skärgården, på öarna Möja, Svartsö, Runmarö, och i Djurö skola, gällande möjliga förändringar av Skärgårdsskolan som en del av utredningen av ny skolorganisation.

Diskussionerna i medborgardialogerna utgick från frågan *”Hur bibehåller och utvecklar vi kvaliteten för eleverna i Skärgården”*. Deltagarna i medborgardialogen fick utifrån denna fråga i grupper diskutera möjligheter, utmaningar, och viktigt att tänka på. Grupperna presenterade sedan vad de kommit fram till och de tre dialogerna på Möja, Svartsö och Runmarö sammanfattades i form av sammanställningar av vad medborgarna lyft. En sammanfattande presentation och medborgardialog genomfördes sedan på Djurö skola.

Syftet med medborgardialogerna var en möjlighet för beslutsfattande politiker att lyssna in och samla in synpunkter och förslag från medborgarna, inte att ge svar. Tjänstemän från förvaltningen deltog som stöd. Ingen återkoppling avseende lämnade synpunkter och förslag gavs från politiker eller tjänstemän. Det som framkommit av medborgardialogerna lyfts istället in i denna utredning.

Resultatet av medborgardialogen

I medborgardialogerna har skärgårdsperspektivet och vikten av att hålla skärgården levande betonats. Som tidigare nämnts är denna fråga inte direkt relaterad till skolorganisationen utifrån utbildningsstyrelsens huvudmannauppslag, däremot är den av principiell vikt för den beslutsinstans som fattar beslut om Skärgårdsskolans organisation.

Det finns en stark önskan från föräldrar och elever i skärgården att skolorna ska få vara kvar, helst med samtliga årskurser F-9 som idag. När frågan om att flytta vissa årskurser blir aktuell väcks många frågor som är kopplade till annat än just själva skolverksamheten (såsom Skärgårdsperspektivet och byggnad av lärarbostäder).

Positiva kvalitetseffekter av skolornas småskalighet lyfts, liksom vikten av utbildningens närhet och tillgänglighet. En lugn och trygg studiemiljö, små grupper med hög lärartäthet, och en åldersintegration som innebär att större barn får ta hand om mindre barn, menar man bidrar till goda studieresultat och god kvalitet.

Vissa framförde att större klasser kunde behövas på högstadiet där gruppernas lilla storlek kunde ha en negativ effekt eftersom de äldre eleverna behöver ett större socialt umgänge.

Det fanns en förståelse för att det är svårt att rekrytera kompetent behörig personal som stannar långsiktigt i Skärgården. Man frågar sig då om det inte är bättre att flytta lärarna under dagen och inte barnen.

Många framförde att om det fattas beslut om att flytta vissa årskurser till annan skola så att elever behöver åka så är det viktigt att de mindre årskurserna inte flyttas, så att yngre elever inte behöver gå i skola någon annanstans.

Som förslag till lösningar lyftes:

- ett ökat och utvecklat kollegialt samarbete mellan ö-skolorna där eleverna kan åka mellan öarna för att nå behöriga lärare istället för till Djurö skola och blockläsning samt samrättning/sambedomning kan ske
- behöriga lärare kan resa runt istället för elever
- vidareutbildning av befintlig personal
- distansundervisning

proVardmos analys av medborgardialogens förslag till lösningar

Distansundervisning är inte tillåtet enligt nuvarande skollagstiftning, om inte särskilt tillstånd givits med stöd i förordning för utlandssvenska elever.

Samarbete mellan ö-skolorna är viktigt, dock är ö-skolorna så små enheter att ett sådant samarbete inte ensamt löser problemen med lärarbehörighet i Skärgårdsskolan.

Det finns idag ett utbyte med Djurö skola avseende lärare som också kan vara en del av en lösning, men detta kan inte genomföras i alltför stor utsträckning då det är svårt att då skapa förutsättningar för ledning för lärare att samverka för att kunna utveckla elevens hela lärmiljö.

Befintliga lärare kan vidareutbildas genom att delta i lärarlyftet. Det uppmuntras men är heller ingen heltäckande lösning då behörighet för befintliga lärare på Skärgårdsskolan inte kan uppnås för samtliga årskurser och ämnen enbart genom kompetensutveckling.

Alternativ A

Skärgårdsskolan behåller F-9 enligt nuvarande indelning.

Elevunderlag

Årskurs F-9 2012: 57 elever (se tabell 17)

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

Om ingen förändring görs av Skärgårdsskolan och samtliga årskurser F-9 behålls kan skolan i dagsläget inte uppfylla de krav som finns vad gäller lärarbehörighet och ämnesbehörighet.

Behålls nuvarande organisation försvåras elevernas rätt till utbildning enligt skollagen, där behöriga lärare i varje ämne är ett krav från 2015. En skola med få elever i de olika stadierna kan inte elevmässigt bära de antal behöriga lärare som behövs för att ansvara för de 17 ämnen som åk 6 och 9 får betyg i. Åk 6 har undervisning i 17 ämnen, men rektor kan besluta om de ska få 12 eller 17 betyg beroende på om SO- och NO-ämnena slås ihop. Från 2015 får endast behöriga lärare ansvara för undervisningen, vilket även det kräver att alla undervisande är behöriga för ämnen och årskurser. Ett omfattande samarbete med andra skolor är då helt nödvändigt för att säkerställa skollagens och läroplanens olika krav.

En lösning i form av utökat samarbete mellan ö-skolorna och med Djurö skola där ämnesbehöriga lärare köps in från Djurö skola är inte tillräckligt för att lösa problemen med lärar- och ämnesbehörigheten. Den omfattning av utbytet med Djurö skola som skulle krävas är inte genomförbar då det skulle vara praktiskt mycket svårt samt få stora negativa konsekvenser för rektors möjlighet att utöva ett gott pedagogiskt ledarskap, liksom för lärares nödvändiga samverkan för att kunna utveckla elevens hela lärmiljö. Vidareutbildning av befintlig personal genom Lärarlyftet uppmuntras men är heller inte tillräckligt.

Elever

Vad gäller kommunikationer och skolplacering innebär alternativet inga förändringar för elever. Detta är positivt då eleverna placeras på en skola närmare hemmet.

En lugn och trygg studiemiljö, små grupper med hög lärartäthet, och en åldersintegration som innebär att större barn får ta hand om mindre barn kvarstår. Detta får vägas mot små gruppers möjliga negativa effekt då eleverna får ett mindre socialt umgänge.

Personal

Vissa lärare kommer att få byta arbetsplats, sett utifrån vilka ämnen och årskurser de har behörighet för. Många lärare behöver resa mycket under arbetstid och ha många olika grupper av elever.

Kraven på lärar- och ämnesbehörighet innebär att Skärgårdsskolan och Djurö skola får dela på lärartjänster i många ämnen, så att eleverna får den undervisning och bedömning de har rätt till.

Ekonomi

Alternativet innebär inga förlorade intäkter för Skärgårdsskolan i form av skolpeng för elever.

Personalkostnader ökar på grund av kostnader för inhyrning av behöriga lärare, denna kostnad är svår att beräkna. Ökningen omfattar även ökade reskostnader för personal.

Alternativet innebär inga ökade kostnader för skolskjuts för kommunen.

Alternativ B

Skärgårdsskolan behåller F-6 och årskurs 7-9 tillhör Djurö skolas upptagningsområde

Elevunderlag

Årskurs F-6 2012: 39 elever (se tabell 17)

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

Om Skärgårdsskolan görs om till en F-6 skola kan skolan uppfylla de krav som finns vad gäller lärarbehörighet, däremot finns brister vad gäller ämnesbehörighet. En icke ämnesbehörig lärare får inte sätta betyg i årskurs 6. I nuläget täcks ämnesbehörigheten på Runmarö, men på Möja finns idag endast ämnesbehörighet i ämnena svenska och matte och på Svartsö finns ingen ämnesbehörighet. En lösning måste till där ämnesbehöriga lärare köps in från Djurö skola. Ämnesbehörig lärare får granska den lokala pedagogiska planeringen (LPP) och IUP samt föra diskussion med undervisande lärare samt elev och eventuellt genomföra en muntlig examination. Det är svårt att beräkna hur mycket lärartid som skulle behöva köpas in för att den ämnesbehöriga läraren ska kunna göra en bra bedömning.

Detta kan få negativa konsekvenser för kvaliteten i undervisningen, och det skapar risker vad gäller rättvis och likvärdig bedömning, i jämförelse med om Skärgårdsskolan själv hade haft tillgång till ämnesbehöriga lärare i tillräcklig utsträckning. En väl genomarbetad lösning, god samverkan och goda rutiner kan givetvis minimera negativa konsekvenser och risker. Kraven på utbyte och samverkan vad gäller lärare har negativ effekt på rektors möjlighet till att utöva ett gott pedagogiskt ledarskap. Små enheter och bibehållet geografiskt avstånd innebär begränsningar i rektors möjlighet till ett gott pedagogiskt ledarskap och flexibilitet i styrande av resurser utifrån elevers olika behov.

Den omfattning av utbytet med Djurö skola som skulle krävas är inte genomförbar då det skulle vara praktiskt mycket svårt samt få stora negativa konsekvenser för rektors möjlighet att utöva ett gott pedagogiskt ledarskap, liksom för lärares nödvändiga samverkan för att kunna utveckla elevens hela lärmiljö.

Elever

Vad gäller kommunikationer och skolplacering innebär det förändringar för elever i årskurs 7-9 (18 elever ht 2012) som byter skolplacering till Djurö skola och får längre resväg till skolan. Idag väljer en del av dessa att gå i Djurö skola istället för Skärgårdsskolan. Då hänsyn ska tas till ålder är det positivt att de lägre åldrarna F-6 inte behöver byta skolplacering. Förändringar i upptagningsområden och skolskjuts beräknas leda till ökade kostnader.

Eleverna får i Djurö skola gå i en större grupp, som endast består av en årskurs (på Skärgårdsskolan går eleverna oftast i 7-9 grupper p g a lågt elevantal). Att gå i en större grupp kan upplevas olika av olika elever. Mindre grupper kan ge mer individuell tid, samtidigt som en grupp med en årskurs kan skapa bättre förutsättningar för undervisningen. För den ålderskategori dessa elever tillhör kan det uppfattas som positivt att tillhöra en större skola med fler elever då detta ger möjlighet till mer sociala kontakter.

På Skärgårdsskolan som har ett mycket mindre elevunderlag vilar en stor del av den sociala träningen, uppfattningsförmågan och samhörighetskänslan på samspelet mellan yngre och äldre elever. De yngre eleverna stimuleras av de äldre. Att den äldsta ålderskategorin inte går kvar på skolan gör att elevantalet minskar och detta samspel minskar.

Personal

Övertalig personal:

3,63 tjänster beräknas blir övertaliga på Skärgårdsskolan, varav

Lärare: 2,18 varav 2 slutar av andra anledningar eller erbjuds tjänst på Djurö skola.

Resterande 0.18 är fördelat på två personer.

Skolsekreterare: 0.3

Rektor: 0.3

Kökspersonal: 0.75 fördelat på tre personer

Elevhälsa: 0.1

Utöver detta avslutas en inhyrd lärartjänst från Djurö skola om 0.18

Personal som måste flytta:

En person erbjuds delad tjänst varav 0.5 förläggs på Djurö skola.

P g a minskat antal tjänster får kvarvarande personal något sämre kollegial samverkan.

Ekonomi

Vissa poster är idag svåra att beräkna, men en övergripande kalkyl visar att förändringen inte medför positiva ekonomiska effekter, men att eventuella negativa ekonomiska konsekvenser är hanterbara.

Förlorade intäkter: 1,276 Mkr +eventuellt minskat Skärgårdsbidrag

Skolpeng och lokalpeng: Intäkt från skolpeng minskar med 1,042 Mkr, och lokalpeng med 234 tkr.

Lokaler: Minskad lokalpeng motsvaras inte av minskade kostnader för lokaler då den enda förändring som kan genomföras är nyttjande av ett klassrum mindre.

Skärgårdsbidrag: Skärgårdsskolan erhåller idag ett särskilt skärgårdsbidrag som utgör ett infrastrukturstöd för merkostnader. Bidraget uppgår idag till 5,681 Mkr för grundskolan. Då verksamheten förändras kommer ett nytt ställningstagande gällande storleken av detta bidrag att behöva göras, då det bl a innebär högre kostnader för skolskjuts till 7-9 elever. Vilken storlek bidraget kommer att ha för en F-6 skola är oklart.

Minskade kostnader: 2,799 Mkr

Personalkostnader: minskar med ca 2,35 Mkr. Dock ökar kostnader för inhyrning av ämnesbehöriga lärare, denna kostnad är svår att beräkna.

Kostnader för kost: minskar med ca 89 tkr.

Kostnader för läromedel: minskar med ca 360 tkr.

Ökade kostnader för kommunen: 1-1,5 Mkr

Skolskjuts: kostnader ökar med ca 1-1,5 Mkr. Detta är svårt att beräkna då kostnaderna varierar beroende på bl a mängden av snö och is på vintern. En del av detta kan dock täckas upp av ett eventuellt omfördelat Skärgårdsbidrag

Alternativ C

Skärgårdsskolan behåller F-3 och årskurs 4-9 tillhör Djurö skolas upptagningsområde

Elevunderlag

Årskurs F-6 2012: 26 elever (se tabell 17)

Konsekvensbeskrivning

Verksamhet

Om Skärgårdsskolan görs om till en F-3 skola kan skolan uppfylla de krav som finns vad gäller lärarbehörighet och ämnesbehörighet.

Detta alternativ innebär mindre krav på utbyte och samverkan vad gäller lärare. Små enheter och bibehållet geografiskt avstånd innebär fortfarande begränsningar i rektors möjlighet till ett gott pedagogiskt ledarskap och flexibilitet i styrande av resurser utifrån elevers olika behov.

Elever

Vad gäller kommunikationer och skolplacering innebär det förändringar för elever i årskurs 7-9 (18 elever ht 2012) som byter skolplacering till Djurö skola och får längre resväg till skolan. (Se alternativ A). Årskurs 4-6 (13 elever ht 2012) får också åka till Djurö skola. Längre resa till och från skolan bedöms få större konsekvenser för denna ålderskategori. Förändringar i upptagningsområden och skolskjuts beräknas leda till ökade kostnader.

Även dessa elever kommer att gå i en större grupp med en årskurs. Den positiva effekt vad gäller sociala kontakter som bedöms finnas för den äldre ålderskategorin gäller möjligen inte i lika stor grad för denna ålderskategori, men bedöms ändå finnas.

För de F-3 elever som fortsätter på Skärgårdsskolan går en större del förlorad av det samspel mellan äldre och yngre elever som beskrivits som positivt (se alternativ A).

Personal

Övertalig personal:

5,37 tjänster beräknas bli övertaliga på Skärgårdsskolan, varav följande är utöver de övertaliga tjänsterna i alternativ A:

Lärare: 1,54 %

Skolsekreterare: 0,2 %

Ekonomi

Vissa poster är idag svåra att beräkna, men en övergripande kalkyl visar att förändringen inte medför positiva ekonomiska effekter, men att eventuella negativa ekonomiska konsekvenser är hanterbara.

Förlorade intäkter: 2,469 Mkr +eventuellt förändrat Skärgårdsbidrag

Skolpeng och lokalpeng: Intäkt från skolpeng minskar med 2,027 Mkr, och lokalpeng med 442 tkr.

Skärgårdsbidrag: Skärgårdsskolan erhåller idag ett särskilt skärgårdsbidrag som utgör ett infrastrukturstöd för merkostnader. Bidraget uppgår idag till 5,681 Mkr för grundskolan. Då verksamheten förändras kommer ett nytt ställningstagande gällande storleken av detta bidrag att behöva göras, då det bl a innebär högre kostnader för skolskjuts till 7-9 elever. Vilken storlek bidraget kommer att ha för en F-6 skola är oklart.

Minskade kostnader: 4,051 Mkr + minskade lokalkostnader

Personalkostnader: minskar med ca 3,167 Mkr.

Kostnader för kost: minskar med ca 164 tkr.

Kostnader för läromedel: minskar med ca 720 tkr.

Lokaler: Lokalerna kan minskas med 1 paviljong på Möja, 1 skolbyggnad på Svartsö och en våning på Runmarö. En förhandling gällande uppsägning av del av hyreskontrakt behöver genomföras med fastighetsägaren.

Ökade kostnader för kommunen: 1-1,5 Mkr

Skolskjuts: kostnader ökar med ca 1-1,5 Mkr. Detta är svårt att beräkna då kostnaderna varierar beroende på bl a mängden av snö och is på vintern. En del av detta kan dock täckas upp av ett eventuellt omfördelat Skärgårdsbidrag

5. Förslag till ny organisation

Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet

Utifrån de utgångspunkter som har beskrivits i rapporten är både alternativ A, B och C möjliga. Alternativ C förordas utifrån ett verksamhets- och elevperspektiv i det att alla elever har rätt till en god utbildning med behöriga lärare och undervisning i ett långsiktigt, fördjupat måluppfyllelseperspektiv utifrån gällande skollag och läroplans krav.

Att utöka fler skolor till att omfatta åk F-9 möjliggör de enligt Skolinspektionen nödvändiga förutsättningarna för att kunna arbeta med ett systematiskt kvalitetsarbete på skolorna. Att i ett längre tidsperspektiv kunna se varje elevs behov för att uppnå mål och kunskapskrav minskar risken för eleven att förlora motivation och tid i en återkommande uppbyggnad av individuella förutsättningar vid stadiemyten. Att kunna ge förutsättningar för att kunna följa upp varje enskild elevs behov att nå målen, utökas därav genom denna organisation. Ett systematiskt, långsiktigt och nära inkännande av varje elevs individuella förutsättningar ger formen för ett utvecklat kvalitetsarbete.

Alternativ C ger goda förutsättningar för att kunna uppfylla kraven på att eleverna ska ha tillgång till behöriga lärare. I en skolorganisation där fler stadier samlas i färre enheter, kan varje lärares behörighet effektivast användas. I denna form kan även ett långsiktigt samarbete mellan lärare utformas, där eleverna följs upp och sambedöms, både ämnesvis och i respektive arbetslag.

Både alternativ B och C samlar fler årskurser bland de högre åldrarna och möjliggör ett effektivt användande av skollokaler och inklusive de specialsalar som krävs. I alternativ B och C slipper elever därför läsa ämnen i andra skolors undervisningslokaler. Personal behöver inte delas mellan flera skolenheter.

Nedläggningen av Munkmoraskolan innebär en stor förändring för nuvarande elever. När dessa elever byter till en mycket större skolenhet är det viktigt att i den inre skolans organisation säkerställa ett tryggt sammanhang för de yngre barnen t ex i form av hur undervisningen förläggs till olika lokaler.

Alternativ C är att föredra framför alternativ B då F-9 skolor skapar mycket större flexibilitet och möjligheter i arbetet med att hjälpa alla elever att nå målen utifrån varje elevs förutsättningar.

Skärgårdsskolan

Alternativ A för Skärgårdsskolan bedöms inte vara genomförbart. Skolans möjligheter att leva upp till kraven på lärarbehörighet är större i alternativ C än B. Elevperspektivet och vikten av att mindre barn ska slippa resa, ett större socialt sammanhang för de yngre barnen, liksom de positiva kvalitetseffekter av skolornas småskalighet som finns främst för de yngre barnen gör att alternativ B förordas.

Beslutsinstanser

Nedläggning av en skola är av sådan principiell karaktär att beslutet bör fattas av kommunfullmäktige. Begränsning eller utökning av antal årskurser på en skola är inte av sådan karaktär och ett sådant beslut ligger inom utbildningsstyrelsens mandat. Förändringarna

som föreslås i Skärgården berör dock andra principiella frågor än skolorganisationen och bör därför beslutas av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige bör även särskilt beakta eventuella behov av förändringar Skärgårdsbidraget.

Förslagen till förändringar kräver beslut om förändringar av upptagningsområden och innebär förändringar av skolskjuts. Finansieringsnämnden för utbildning beslutar om upptagningsområden för skolorna. Kommunfullmäktige bör ta i beaktande behovet av ökad finansiering av skolskjuts för elever inom Skärgårdsskolans nuvarande upptagningsområde.

Genomförande och tidsplan

Uppdraget från utbildningsstyrelsen innebar förslag på ny skolorganisation fr o m höstterminen 2013. De förändringar som förordas är relativt omfattande, och tidsplanen för genomförandet av förändringarna efter samtliga beslut har fattats av samtliga instanser är knapp om förändringarna ska verkställas fr o m 2013.

Förändringarna för Skärgårdsskolan är inte lika omfattande, då det handlar om eleverna i åk 7-9 som byter till Djurö skola där det idag finns en F-9 skola med plats för dessa elever.

I tidsplanen för genomförandet behöver hänsyn tas till förankring av beslut, planering inför förändringarna och själva genomförandet. Alla parter behöver tid att förbereda sig och förankra förändringarna i hela verksamheten. Föräldrar och elever behöver i god tid få information om hur förändringarna kommer att påverka dem, deras val av skola, eller byte av skola i en annan årskurs än tidigare.

Rektorer behöver planera själva organisationen i lärartjänster, eventuella förflyttningar av lärare och säkerställande av lärarbehörigheten på alla enheter.

Lokaler behöver ses över och iordningställas för eventuellt nya ändamål. Kvarnbergsskolans ombyggnad är här av stor vikt.

Sammantaget gör detta att proVarmdo föreslår att förändringarna genomförs för Skärgårdsskolan läsåret 2013/2014, men först läsåret 2014/2015 för övriga enheter,

Förslag till beslut

Gustavsberg, Ingarö och Värmdölandet

proVarmdo föreslår utbildningsstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta om följande förändringar att gälla fr o m läsåret 2014/2015:

1. Verksamheten på Munkmoraskolan F-3 upphör

proVarmdo föreslår utbildningsstyrelsen att under förutsättning att kommunfullmäktige fattar ovanstående beslut besluta om följande förändringar att gälla fr o m läsåret 2014/15:

1. Ekedalsskolan och Kvarnbergsskolan slås samman till en enhet omfattande årskurserna F-9
2. Hemmestaskolan F-5 och Hemmestaskolan 6-9 slås samman till en enhet omfattande årskurserna F-9
3. Verksamheten vid Kyrkskolan begränsas till att omfatta årskurserna F-3 från dagens F-5

4. Verksamheten vid Viks skola utökas till att omfatta årskurserna F-6 från dagens F-5

Skärgårdsskolan

proVarmdo föreslår utbildningsstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta om följande förändringar att gälla fr o m läsåret 2013/2014:

2. Undervisningen för klasserna 7-9 vid Skärgårdsskolan upphör senast höstterminen 2013

BILAGA 1: Utdrag ur skollagen

10 kap: Grundskola

Kommunens organisation av sin grundskola

29 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg härifrån får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

En elev i grundskola med offentlig huvudman som till följd av sin skolgång måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Hemkommunen ska svara för detta utan extra kostnader för eleven. Hemkommunens skyldighet omfattar dock inte elever som med stöd av 25-27 §§ går i en annan kommuns grundskola eller elever som väljer att gå i en annan skolenhet i hemkommunen än den där de annars skulle ha placerats.

Placering vid en skolenhet

30 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.